

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยแวดล้อมทางการบริหาร ที่สัมพันธ์กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทำการศึกษาจากสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 171 คนโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยแวดล้อมภายในซึ่ง ประกอบด้วย ตัวแปร คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหาร ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยแวดล้อมภายนอกซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหาร และ ตัวแปรแรงกดดันจากประชาชน รวมถึง การพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ และการอภิปรายผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า สาธารณสุขอำเภอมีอายุเฉลี่ย 50.93 ปี ($SD=5.34$) และ พบว่า สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 30 ปี และสาธารณสุขอำเภอที่มีอายุมากที่สุด คือ 60 ปี ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุขเฉลี่ย 28.26 ปี ($SD=5.54$) และประสบการณ์ที่ ปฏิบัติงานในตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอเฉลี่ย 11.26 ปี ($SD=7.06$) (รายละเอียดในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ของอายุปัจจุบัน ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานในกระทรวงสาธารณสุข และประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ

สถานภาพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าสูงสุด (Max)
1. อายุปัจจุบัน (ปี)	50.93	5.34	30	60
2. ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน ในกระทรวงสาธารณสุข (ปี)	28.26	5.54	10	40
3. ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ (ปี)	11.26	7.06	1	33

สรุปแล้วจะเห็นว่า จากจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 171 คน พบว่า สาธารณสุขอำเภอส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปี และพบว่า สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุน้อยที่สุด 30 ปี และสาธารณสุขอำเภอที่มีอายุมากที่สุด คือ 60 ปี

ส่วนจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด พบว่า มีจำนวนสาธารณสุขอำเภอที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 66.10 หรือประมาณ 2 ใน 3 ของสาธารณสุขอำเภอทั้งหมด และจำนวนสาธารณสุขอำเภอที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 หรือประมาณ 1 ใน 3 ของจำนวนสาธารณสุขอำเภอทั้งหมด (รายละเอียดในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	113	66.10
2. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	58	33.90
รวม	171	100.00

สรุปแล้ว จะเห็นว่ามีจำนวนสาธารณสุขอำเภอ 2 ใน 3 จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และมีสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 1 ใน 3 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ส่วนจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด เรียงตามลำดับ ดังนี้คือ ประกาศนียบัตรพนักงานอนามัย จำนวน 109 คน หรือร้อยละ 63.70 ปริญญาตรีทางสาธารณสุข จำนวน 25 คน หรือร้อยละ 14.60 ปริญญาตรีทางสุขศึกษา จำนวน 20 คน หรือร้อยละ 11.70 และมีสาธารณสุขอำเภอที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 2.30 (รายละเอียดในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุด

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประกาศนียบัตรพนักงานอนามัย	109	63.70
2. ปริญญาตรีทางสาธารณสุข	25	14.60
3. ปริญญาตรีทางสุขศึกษา	20	11.70

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุด (ต่อ)

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
4.ปริญญาโท	4	2.30
5. อื่นๆ	13	7.60
รวม	171	100.00

สรุปแล้วจะเห็นว่า มีจำนวนสาธารณสุขอำเภอที่จบการศึกษา ในระดับ ประกาศนียบัตร พัทธงานอนามัยสูงสุด รองลงมาคือ ปริญญาตรีทางสาธารณสุข และปริญญาตรีทางศึกษาดมลำดับ และพบว่า มีจำนวนสาธารณสุขอำเภอจบการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน

4.2 ระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ

จะเห็นว่าสาธารณสุขอำเภอมีระดับของการอยู่กับการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 และมีระดับของการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 และพบว่า ค่าเฉลี่ยของการจัดการการเปลี่ยนแปลงมีค่าสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ซึ่งรวมทั้ง 3 ด้านแล้วยังพบว่า มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างมาก คือ 2.98 นั้นหมายถึง สาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับ ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือมีระดับของค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 (รายละเอียดในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ

บทบาท	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง	2.54	0.47
การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ	3.20	0.34
การจัดการการเปลี่ยนแปลง	3.22	0.33
บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์	2.98	0.28

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ อยู่ในระดับค่อนข้างมากหรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 (SD=0.28) ซึ่งสามารถแยกวิเคราะห์เพื่อหา ระดับของค่าเฉลี่ย แต่ละด้านได้ดังนี้

ระดับของการอยู่กับการเปลี่ยนแปลง จะเห็นว่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง พบว่าข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามหรือสาธารณสุขอำเภอยอมรับค่อนข้างมากคือการนำเอาคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการจัดการระบบข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.19 และในภาพรวมของการอยู่กับการเปลี่ยนแปลง พบว่าสาธารณสุขอำเภอยอมรับการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย คือมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.54 ซึ่ง หมายถึง ระดับของการอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอค่อนข้าง น้อย นอกจากนั้นยังพบว่าสาธารณสุขอำเภอยอมรับได้ค่อนข้างน้อยในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน การดำรงชีวิต คือ ทัศนคติหรือคนในครอบครัวต้องจากไปอย่างกระทันหัน และกรณีเพื่อนสนิท ต้องถูกไล่ออกจากราชการซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.81 และ 1.88 ตามลำดับ (รายละเอียดใน ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์
ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1. ในกรณีที่ท่านต้องย้ายสถานที่ทำงานใหม่ท่านยอมรับ ได้ในระดับใด	2.50	0.69
2. ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง สาธารณสุขอำเภอใหม่ ท่านยอมรับได้ในระดับใด	2.55	0.80
3. ในกรณีที่ท่านต้องพยายากรณีสถานการณ์สาธารณสุข เพื่อเตรียมการในการป้องกันการเปลี่ยนแปลง ท่านยอมรับได้ในระดับใด	2.49	0.68
4. ในกรณีที่ท่านต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับการ พยายากรไว้เสมอท่านยอมรับได้ในระดับใด	2.61	0.68
5. ในกรณีที่ทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ท่านยอมรับได้ในระดับใด	2.99	0.82
6. ในกรณีที่ต้องเปลี่ยนผู้บริหาร (น.พ.สสจ.) ท่านยอมรับได้ในระดับใด	2.78	0.75
7. ในกรณีที่มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดทำ ระบบข้อมูลข่าวสารท่านยอมรับได้ในระดับใด	3.19	0.82
8. ในกรณีที่ต้องเปลี่ยนผู้ร่วมงานบ่อยๆ ท่านยอมรับ ได้ในระดับใด	2.22	0.82
9. ในกรณีที่มีการสนับสนุนรถยนต์เพื่อส่งผู้ช่วยให้ครบ ทุกสถานื่อนามัยท่านยอมรับได้ระดับใด	2.92	0.89

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง (ต่อ)

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
10. ในกรณีที่เพื่อนสนิทของท่านต้องถูกไล่ออกจาก ราชการท่านยอมรับในระดับใด	1.88	0.94
11. ในกรณีที่ตรวจพบว่าท่านป่วยเป็นโรคร้าย ท่าน สามารถยอมรับได้ในระดับใด	2.23	0.91
12. ในกรณีที่ญาติหรือคนในครอบครัวของท่านต้องจาก ไปอย่างกะทันหันท่านยอมรับได้ในระดับใด	1.81	0.94
รวม	2.54	0.47

สรุปแล้ว จะเห็นว่าระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่องการอยู่กับการเปลี่ยนแปลง พบว่า สาธารณสุขอำเภอยอมรับการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยของการอยู่กับการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 2.54 นั้นหมายถึง ระดับของการอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภออยู่ในระดับ ค่อนข้างน้อย

ระดับของการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ จะเห็นว่าระดับของการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆของ สาธารณสุขอำเภออยู่ในระดับค่อนข้างมาก และพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการคำนึงเสมอว่า ความสำเร็จของผลงานเป็นผลจากการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ส่วนภาพรวมของระดับการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับค่อนข้างมากคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 นั้นหมายถึงสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับของบทบาทในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก (รายละเอียดในตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่องการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1. แม้ว่าปัญหาสาธารณสุขมีมากแต่ท่านจะพยายาม หากวิธีต่างๆ ในการแก้ไขปัญหามากน้อยเพียงใด	3.30	0.53
2. เมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้นท่านสามารถตั้งทีมงาน เพื่อแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด	3.32	0.51
3. ท่านยินดีเข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนาความรู้ของท่าน แม้ว่าท่านจะไม่ได้รับเบี้ยเลี้ยงก็ตามท่านเห็นด้วย มากน้อยเพียงใด	3.01	0.64
4. เมื่อเกิดการบริหารงานผิดพลาดขึ้นท่านกล้าที่จะ ยอมรับความจริงกับผู้บังคับบัญชามากน้อยเพียงใด	3.36	0.55
5. เมื่อมีผู้บริหารระดับสูงมาเยี่ยมหน่วยงานของท่าน โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้าท่านสามารถจัดการได้ มากน้อยเพียงใด	2.98	0.50
6. ท่านจะมองหาเป้าหมายใหม่ๆ เพื่อนำมาจัดทำ แผนงาน/โครงการใหม่มากน้อยเพียงใด	2.98	0.52
7. ท่านได้นำผลการประเมินมาประกอบการวางแผน งานมากน้อยเพียงใด	3.14	0.54
8. ท่านจะคำนึงเสมอว่าผลการสำเร็จของงานเป็นผล จากการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายมากน้อยเพียงใด	3.48	0.52
รวม	3.20	0.34

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สาธารณสุขอำเภอมีระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง

การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 (SD=0.34)

ระดับของการจัดการการเปลี่ยนแปลง จะเห็นว่า สาธารณสุขอำเภอมีระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และพบว่า ข้อที่มีระดับของการจัดการการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุดคือ ในการประชุมประจำเดือนจะเปิดโอกาส ให้ผู้ได้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมาคือ เมื่อเกิดปัญหาสาธารณสุข ในพื้นที่ขึ้นสาธารณสุขอำเภอได้เปิดโอกาส ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 (รายละเอียดในตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1. ท่านให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหาวิธีแก้ไขปัญหาคด้วยตนเองก่อนมากนักน้อยเพียงใด	3.23	0.48
2. ท่านใช้ข้อมูลทางด้านต่างๆมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหา	3.20	0.50
3. ท่านสนับสนุนงบประมาณ และอุปกรณ์ต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่อย่างเต็มที่ในการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขมากนักน้อยเพียงใด	3.00	0.66
4. ในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขของท่านสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากนักน้อยเพียงใด	3.13	0.51
5. เมื่อเกิดปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ ท่านเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพียงใด	3.43	0.53
6. ในการประชุมประจำเดือนท่านเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นเพียงใด	3.54	0.57

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของบทบาทในการริเริ่ม
สร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง (ต่อ)

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
7. ท่านแนะนำวิธีการทำงานแก่บุคคลในหน่วยงาน ของท่านสม่ำเสมอเพียงใด	3.26	0.50
8. เมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้นท่านสามารถควบคุมป้องกัน โรคได้มากน้อยเพียงใด	3.22	0.47
9. หลังจากการดำเนินงานโครงการต่างๆเสร็จสิ้น ท่านมีการประเมินผลงานมากน้อยเพียงใด	3.03	0.57
10. ท่านนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ประกอบการ ตัดสินใจและวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตมากน้อยเพียงใด	3.16	0.55
รวม	3.22	0.33

สรุปแล้ว ระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง
ของสาธารณสุขอำเภออยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 (SD=0.33)

4.3 ทักษะต่อการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ

ระดับของทักษะต่อการเปลี่ยนแปลง จะเห็นว่า ระดับของทักษะต่อการเปลี่ยนแปลงของ
สาธารณสุขอำเภอ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.62 และพบว่าทักษะต่อการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ ข้อที่พบอยู่ในระดับมาก
ที่สุด คือ การรู้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆอยู่เสมอเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญ ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.27 (รายละเอียดในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง
ของสาธารณสุขอำเภอ

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1. การรู้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ อยู่เสมอ เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อท่านในระดับใด	3.27	0.79
2. ประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นสิ่งที่สำคัญต่อท่าน ในระดับใด	3.08	0.79
3. การทราบปัญหาสาธารณสุขที่ชัดเจน มีความสำคัญ ต่อท่านในระดับใด	3.15	0.79
4. ระบบข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพ เป็นสิ่งที่จำเป็นและ มีความสำคัญต่อท่านในระดับใด	3.22	0.76
5. การร่วมมือในการทำงาน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับ ท่านในระดับใด	2.93	0.78
6. การร่วมมือกันหลายฝ่ายจะทำให้งานของท่านมี ประสิทธิภาพมากขึ้นในระดับใด	3.23	0.78
7. การวางแผนในการทำงาน เป็นสิ่งที่สำคัญต่อท่าน ในระดับใด	3.24	0.78
8. การหากลวิธีใหม่ๆ ในการทำงาน เป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญต่อท่านในระดับใด	3.05	0.79
9. การติดตามประเมินความก้าวหน้าของการทำงาน เป็นสิ่งที่สำคัญต่อท่านในระดับใด	2.91	0.77
10. การพยากรณ์สถานการณ์สาธารณสุขล่วงหน้า เป็น สิ่งที่จำเป็น และสำคัญต่อท่านในระดับใด	2.86	0.84
รวม	3.09	0.62

สรุปแล้วระดับของทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออก
เจียงเหนืออยู่ในระดับ ก่อนข้างมาก

4.4 แรงกดดันจากผู้บริหารและแรงกดดันจากประชาชน

ระดับของแรงกดดันจากผู้บริหารที่มีต่อสาธารณสุขอำเภอ อยู่ในระดับก่อนข้างมาก คือมี
ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 และพบว่าแรงกดดันจากผู้บริหาร
ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ในการดำเนินงานซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ
3.13 และแรงกดดันจากผู้บริหารที่มีระดับของค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสำคัญของรางวัล 2 ชั้น ซึ่ง
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 (รายละเอียดในตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแรงกดดันจากผู้บริหารที่มีต่อ
สาธารณสุขอำเภอ

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1. ท่านมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดมากน้อยเพียงใด	2.55	0.75
2. นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขมีความสำคัญ ต่อท่านมากน้อยเพียงใด	2.90	0.76
3. การสั่งการของนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด มีความสำคัญต่อท่านมากน้อยเพียงใด	2.69	0.80
4. งบประมาณและอุปกรณ์ในการดำเนินงานมีส่วน สำคัญต่อท่านมากน้อยเพียงใด	3.13	0.84

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแรงกดดันจากผู้บริหารที่มีต่อ
สาธารณสุขอำเภอ (ต่อ)

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
5. การกระตุ้นในการทำงานมีความสำคัญต่อท่าน มากน้อยเพียงใด	2.90	0.80
6. รางวัล 2 ชั้น มีความสำคัญต่อท่านเพียงใด	2.36	0.91
รวม	2.76	0.58

สรุปแล้วระดับของแรงกดดันจากผู้บริหาร ที่มีต่อสาธารณสุขอำเภออยู่ในระดับค่อนข้างมาก
คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 (SD=0.58)

ระดับของแรงกดดันจากประชาชนที่มีต่อสาธารณสุขอำเภอ อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือมีค่า
เฉลี่ย เท่ากับ 3.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 และพบว่าแรงกดดันจากประชาชน
ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของประชาชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.38 รองลงมาคือ ความสำคัญจากความต้องการของประชาชน ซึ่งมีระดับของ ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.35 ซึ่งค่าของระดับแรงกดดันจากประชาชนหาได้จากผลคูณของความเชื่อและแรงจูงใจ
(รายละเอียดในตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแรงกดดันจากประชาชนที่มีต่อสาธารณสุขอำเภอ

เหตุการณ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1.ปัญหาสาธารณสุขในท้องที่รับผิดชอบมีความจำเป็น และสำคัญต่อท่านมากน้อยเพียงใด	2.92	0.78
2.การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความจำเป็น และ สำคัญต่อท่านมากน้อยเพียงใด	3.38	0.75
3.ความต้องการของประชาชนมีความสำคัญต่อท่าน มากน้อยเพียงใด	3.05	0.79
4.การได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญต่อท่านมากน้อยเพียงใด	3.35	0.75
รวม	3.17	0.65

สรุปแล้วระดับของแรงกดดันจากประชาชนที่มีต่อสาธารณสุขอำเภออยู่ในระดับค่อนข้างมาก
คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 (SD=0.65)

4.5 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t-test

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของคะแนน
บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในด้าน การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง การ
คิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ การจัดการการเปลี่ยนแปลง และรวมทุกด้านหรือบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์
ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า
ค่าเฉลี่ยของคะแนนบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการอยู่กับการเปลี่ยนแปลง และด้านการ
จัดการการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ
กลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ

ความเชื่อมั่น 95 % ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนบทบาทด้านการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รายละเอียดในตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนน บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ และการทดสอบที (t-test) ระหว่างสาธารณสุขอำเภอที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และสาธารณสุขอำเภอที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป แยกตามแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน

บทบาท ในการริเริ่มสร้างสรรค์	ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี		ระดับการศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไป		t-value	two-tail Probability
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1.การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง	2.42	0.43	2.68	0.52	-3.43	0.001**
2.การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ	3.16	0.33	3.27	0.36	-1.92	0.064
3.การจัดการการเปลี่ยนแปลง	3.18	0.32	3.30	0.35	-2.18	0.036*
รวมทุกด้าน	2.92	0.25	3.08	0.31	-3.59	0.001

** P < .001. * P < .01

สรุปแล้ว จะเห็นว่าระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาด้านปริญญาตรี และตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

4.6 การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Efficiency)

การหาความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของตัวแปร อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง แรงกดดันจากผู้บริหาร และแรงกดดันจากประชาชน กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของ สาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าตัวแปรทั้ง 5 ตัว มีความสัมพันธ์กับบทบาท ในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง แรงกดดันจากประชาชน และแรงกดดัน จากผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ 0.5688 , 0.4106, และ 0.2600 ตามลำดับ ส่วนตัวแปร อายุ และประสบการณ์ทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเชิงผกผัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ $-.1869$ และ $-.2306$ ตามลำดับ (รายละเอียดในตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่าง ตัวแปร อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง แรงกดดันจากผู้บริหาร และ แรงกดดันจากประชาชน กับตัวแปรบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของ สาธารณสุขอำเภอ

ตัวแปร	การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง (Y _a)	การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ (Y _b)	การจัดการการเปลี่ยนแปลง (Y _c)	บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ (Y _t)
อายุ (X ₁)	$-.1216$	$-.1749$	$-.1235$	$-.1869^*$
ประสบการณ์ทางการบริหาร (X ₃)	$-.2010^*$	$-.1463$	$-.1516$	$-.2306^*$
ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง (X ₄)	$.1862^*$	$.5821^{**}$	$.5850^{**}$	$.5688^{**}$

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่าง ตัวแปร อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง แรงกดดันจากผู้บริหาร และ แรงกดดันจากประชาชน กับตัวแปรบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของ สาธารณสุขอำเภอ (ต่อ)

ตัวแปร	การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง (Y _a)	การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ (Y _b)	การจัดการการเปลี่ยนแปลง (Y _c)	บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ (Y _t)
แรงกดดันจากผู้บริหาร (X ₅)	.0019	.3026**	.3477**	.2600**
แรงกดดันจากประชาชน (X ₆)	.0753	.4311**	.4977**	.4106**

** P < .001 * P < .01

นั่นหมายถึง สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุมาก หรือมีประสบการณ์ทางการบริหารสูง จะมีบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์น้อย

จากตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ อายุ (X₁) ประสบการณ์ทางการบริหาร (X₃) ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง (X₄) แรงกดดันจากผู้บริหาร (X₅) และ แรงกดดันจากประชาชน (X₆) จะเห็นว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์กันหลายตัว เช่น ตัวแปรอายุ และตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหารมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง คือ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .4932 ตัวแปรที่คิดต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหาร และตัวแปรแรงกดดันจากประชาชน ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางสูง คือ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .5068 และ .6079 ตามลำดับ และตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหารกับตัวแปรแรงกดดันจากประชาชนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง คือมีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ .4575 (รายละเอียดในตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่าง ตัวแปร อายุ ประสบการณ์
 ทางการบริหาร ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง แรงกดดันจากผู้บริหาร และ ตัวแปร
 แรงกดดันจากประชาชน

	อายุ	ประสบการณ์ ทางการบริหาร	ทักษะคิดต่อ การเปลี่ยนแปลง	แรงกดดัน จากประชาชน	แรงกดดัน จากผู้บริหาร
ตัวแปร	X ₁	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
X ₁	1.0000				
X ₃	.4392**	1.0000			
X ₄	-.1492	-.1610	1.0000		
X ₅	-.0354	-.0791	.5068**	1.0000	
X ₆	-.1222	-.1310	.6079**	.4745**	1.0000

** P < .001 . * P < .01

สรุปแล้ว จะเห็นว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันคือตัวแปรอายุและตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหารโดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .4392 และตัวแปรทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหาร และตัวแปรแรงกดดันจากประชาชน โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .5068 และ .6079 ตามลำดับ และตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับตัวแปรแรงกดดันจากประชาชนโดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .4745

4.7 การทดสอบปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อ การทำนายบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

4.7.1 บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จะเห็นว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีตัวแปร 2 ตัวแปร เรียงลำดับความสัมพันธ์ คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และตัวแปรระดับการศึกษาของสาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่า $R = 0.6079$ และค่า $R^2 = 0.3696$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระ ทั้ง 2 ตัวสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 36.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอมากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ($b_4 = 0.248$) รองลงมา ได้แก่ ตัวแปร ระดับการศึกษา ($b_2 = 0.129$)

ค่า Beta ที่ได้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอย ของการทำนาย (Regression Coefficient) ซึ่งหมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย

จากตารางสมการพยากรณ์ที่ได้มีค่าคงที่ เท่ากับ 2.166 และมีความคลาดเคลื่อน ในการพยากรณ์ (SEb) เท่ากับ 0.87 ดังนั้นสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สมการในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ดีที่สุดในรูปแบบอันดับ คือ

$$\begin{aligned} Y_t &= a + b_4 X_4 + b_2 X_2 \\ &= 2.166 + .248 X_4 + .128 X_2 \end{aligned}$$

เมื่อ Y_t = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

X_4 = ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

X_2 = ระดับการศึกษา

สมการถดถอยที่ดีที่สุดในรูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$Z_t = Z_4 + Z_2$$

$$= .549 Z_4 + .215 Z_2$$

เมื่อ Z_t = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Z_4 = ทักษะต่อการเปลี่ยนแปลง

Z_2 = ระดับการศึกษา

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนี้ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร แรงกดดันจากผู้บริหารและแรงกดดันจากประชาชน พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ซึ่งจากการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระ 2 ตัวที่มีผลต่อการพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ เรียงตามลำดับคือ ตัวแปร ทักษะต่อการเปลี่ยนแปลง และ ตัวแปร ระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดในตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (SEb) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ค่าทดสอบที ของสัมประสิทธิ์ถดถอย ที่เข้าสมการของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เป็นขั้นตอน (Stepwise) ที่พยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	b	SEb	Beta	T	sigT
ทักษะต่อการเปลี่ยนแปลง (X_4)	.247883	.027782	.548914	8.922	.0000
ระดับการศึกษา (X_2)	.127883	.036524	.215420	3.502	.0006
ค่าคงที่ (Constant)	2.166293				

$$\begin{array}{ll}
 R &= .6079 & R^2 &= .3696 \\
 R^2_{adj} &= .3621 & a &= 2.166293
 \end{array}$$

สรุปแล้ว เมื่อวิเคราะห์รวมทั้ง 3 ด้าน จะเห็นว่า ตัวแปรที่มีผลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ คือตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงและตัวแปรระดับการศึกษา ซึ่งถ้าหากแยกวิเคราะห์แต่ละด้านก็จะได้อดังนี้

4.7.2 การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง

จะเห็นว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีตัวแปร 2 ตัวแปร เรียงลำดับความสัมพันธ์ คือตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวร่วมกันพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่า $R = 0.30315$ และค่า $R^2 = 0.09190$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของบทบาท ในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่องการอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร้อยละ 9.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอมากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษา ($b_2 = 0.238$) รองลงมาได้แก่ ตัวแปร ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ($b_4 = 0.124$)

ค่า Beta ที่ได้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอย ของการทำนาย (Regression Coefficient) ซึ่งหมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย

จากตารางสมการพยากรณ์ที่ได้มีค่าคงที่ เท่ากับ 2.0499 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (SEb) เท่ากับ 0.175 ดังนั้นสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สมการในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ดีที่สุดในรูปแบบแนวนอน คือ

$$Y_a = a + b_2 X_2 + b_4 X_4$$

$$= 2.050 + .238 X_2 + .124 X_4$$

เมื่อ Y_a = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของ
 สาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

X_2 = ระดับการศึกษา

X_4 = ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง

สมการถดถอยที่ทดสอบในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z_a &= Z_2 + Z_4 \\ &= .240 Z_2 + .164 Z_4 \end{aligned}$$

เมื่อ Z_a = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของ
 สาธารณสุขอำเภอทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Z_2 = ระดับการศึกษา

Z_4 = ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนี้ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร แรงกดดันจาก
 ผู้บริหารและแรงกดดันจากประชาชน พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์
 ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ซึ่งจากการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระ 2 ตัวที่มีผลต่อการพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่ม
 สร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง เรียงตามลำดับคือ ตัวแปร
 ระดับการศึกษา และตัวแปรทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 (รายละเอียดในตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ถดถอยของ ตัวพยากรณ์ (SEb) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ค่าทดสอบที ของ สัมประสิทธิ์ถดถอยที่เข้าสมการของ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เป็นขั้นตอน (Stepwise) ที่พยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง

ตัวแปร	b	SEb	Beta	T	sigT
ระดับการศึกษา (X ₂)	.238268	.073239	.240214	3.253	.0014
ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (X ₄)	.123777	.055711	.164049	2.222	.0276
ค่าคงที่ (Constant)	2.049936				

R = .30315

R² = .09190

R²adj = .08109

a = 2.049936

สรุปแล้ว เมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละด้านจะเห็นว่า ตัวแปรที่มีผลกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปร ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

4.7.3 การคิดริเริ่มสิ่งใหม่

จะเห็นว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่องการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ มีตัวแปรเพียงตัวเดียว ที่มีความสัมพันธ์ คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของ สาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ตัวแปร ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง พยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน เรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ มีค่า R = 0.6079 และค่า R² = 0.3696 แสดงว่า ตัวแปรทัศนคติ ต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถอธิบาย ความแปรปรวนของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของ

สาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ ได้ร้อยละ 33.89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ ได้แก่ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ($b_4 = 0.317858$)

ค่า Beta ที่ได้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอย ของการทำนาย (Regression Coefficient) ซึ่งหมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ เมื่อตัวแปรอิสระ แต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย

จากตารางสมการพยากรณ์ที่ได้มีค่าคงที่ เท่ากับ 2.212637 และมีความคลาดเคลื่อน ในการพยากรณ์ (SEb) เท่ากับ 0.107765 ดังนั้นสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สมการในการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ดีที่สุดในรูปแบบแนวนอน คือ

$$\begin{aligned} Y_b &= a + b_4 X_4 \\ &= 2.213 + .318 X_4 \end{aligned}$$

เมื่อ Y_b = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

X_4 = ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

สมการถดถอยที่ดีที่สุดในรูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z_b &= Z_4 \\ &= .582 Z_4 \end{aligned}$$

เมื่อ Z_b = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ ของสาธารณสุขอำเภอทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Z_4 = ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนั้น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร แรงกดดันจากผู้บริหาร และแรงกดดันจากประชาชน พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการ ริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ฯ ซึ่งจากการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียวที่มีผลต่อการพยากรณ์ บทบาทในการ

ริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ คือ ตัวแปร ที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดในตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (SEb) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ค่าทดสอบที ของสัมประสิทธิ์ถดถอย ที่เข้าสมการของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เป็นขั้นตอน (Stepwise) ที่พยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ

ตัวแปร	b	SEb	Beta	T	sigT
ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (X ₄)	.317858	.034153	.582120	9.307	.0000
ค่าคงที่ (Constant)	2.212637				

$$R = .58212 \quad R^2 = .33886$$

$$R^2_{adj} = .33495 \quad a = 2.212637$$

สรุปแล้ว เมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละด้านจะเห็นว่า ตัวแปรที่มีผลกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มีตัวแปรเพียงตัวเดียว คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

4.7.4 การจัดการการเปลี่ยนแปลง

จะเห็นว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง มีตัวแปร 2 ตัวแปรเรียงลำดับความสัมพันธ์ คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และตัวแปรแรงกดดันจากประชาชนของสาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวร่วมกันพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่องการจัดการการเปลี่ยนแปลง มีค่า $R = 0.61063$ และค่า $R^2 = 0.37287$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถอธิบาย ความแปร

ปรวนของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 37.29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอมากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ($b_4 = 0.241$) รองลงมา ได้แก่ ตัวแปร แรงกดดันจากประชาชน ($b_6 = 0.114$)

ค่า Beta ที่ได้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอย ของการทำนาย (Regression Coefficient) ซึ่งหมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง ของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง เมื่อตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย

จากตารางสมการพยากรณ์ที่ได้มีค่าคงที่ เท่ากับ 2.115 และมีความคลาดเคลื่อน ในการพยากรณ์ (SEb) เท่ากับ 0.114 ดังนั้นสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สมการในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ดีที่สุดในรูปแบบแนวนอน คือ

$$\begin{aligned} Y_c &= a + b_4 X_4 + b_6 X_6 \\ &= 2.115 + .241 X_4 + .114 X_6 \end{aligned}$$

เมื่อ Y_c = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

X_4 = ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

X_6 = แรงกดดันจากประชาชน

สมการถดถอยที่ดีที่สุดในรูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z_c &= Z_4 + Z_6 \\ &= .451 Z_4 + .221 Z_6 \end{aligned}$$

เมื่อ Z_c = บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Z_4 = ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง

Z_6 = แรงกดดันจากประชาชน

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร และ แรงกดดันจากผู้บริหาร พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของ

สาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง

ซึ่งจากการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระ 2 ตัวที่มีผลต่อการพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง เรียงตามลำดับคือตัวแปรที่สัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลง และแรงกดดันจากประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (รายละเอียดในตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ (SEb) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ค่าทดสอบที ของสัมประสิทธิ์ถดถอย ที่เข้าสมการของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เป็นขั้นตอน (Stepwise) ที่พยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง

ตัวแปร	b	SEb	Beta	T	sigT
ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (X ₄)	.240655	.041071	.450858	5.860	.0000
แรงกดดันจากประชาชน (X ₆)	.113511	.039589	.220618	2.867	.0047
ค่าคงที่ (Constant)	2.115112				

R = .61036 R² = .37287

R²adj = .36540 a = 2.115112

สรุปแล้ว เมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละด้านจะเห็นว่า ตัวแปรที่มีผลกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง มีตัวแปร 2 ตัว คือตัวแปรที่ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และตัวแปรแรงกดดันจากประชาชน

4.8 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

4.8.1 ระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จากการศึกษา จะเห็นว่า ระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ อยู่ในระดับค่อนข้างมากคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 (SD=0.28) และเมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละด้าน พบว่า ระดับของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ และการจัดการการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54, 3.20 และ 3.22 และค่า SD = 0.47, 0.34, และ 0.33 ตามลำดับ

4.8.2 คุณลักษณะส่วนบุคคลกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

4.8.2.1 อายุกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จากการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอายุ กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า ตัวแปรอายุ มีความสัมพันธ์ กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเชิงผกผัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.1869$) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% นั้นหมายถึง สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุมากจะมีบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์น้อย หรือ สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุน้อย จะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้มากกว่าซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพเราะ ไตรสदनันท์ (2534) ที่พบว่า อายุเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานสุขภาพในสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา และ ตรงกันข้ามกับทฤษฎีของ อัจเจน และฟิสเบน (Ajzen and Fisbein, 1980) ที่กล่าวไว้ว่า ตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และการศึกษาของ พรทิพย์ อุ่นโกลม (2532) ที่พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ด้านบริหาร บริการ วิชาการ ของหัวหน้าฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ขัดแย้งกับ การศึกษาของ สมณฑา สิทธิชัยสกุล (2537) ที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติงาน ของพยาบาลเยี่ยมบ้านในเขต กรุงเทพมหานคร และผลการวิจัยของ ทศนีย์ ศรีจันทร์ (2538) ที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับผลงานโภชนาการของเจ้าหน้าที่สถานอนามัย

สรุปแล้วที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุมากมักจะไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้เกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์น้อย หรือมักจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง หรือปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาโดยใช้ประสบการณ์หรือความคิดเดิมเป็นส่วนใหญ่ขาดวิธีการคิดเชิงวิชาการ จึงทำให้ขาดการริเริ่มสร้างสรรค์ (บุญธร แก้วส่อง และคณะ, 2539) ซึ่งตรงกันข้ามกับ สาธารณสุขอำเภอที่มีอายุน้อยมักจะแก้ไขปัญหาโดยอาศัยความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดจนการศึกษาสภาพแวดล้อมต่างๆมาประกอบการแก้ปัญหา จึงทำให้เกิดบทบาทในการริเริ่ม

สร้างสรรค์ได้มากกว่า นั้นหมายถึงสาธารณสุขอำเภอที่มีอายุน้อยกว่าจะสามารถบริหารจัดการภายใต้ภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่าสาธารณสุขอำเภอ ที่มีอายุมาก

4.8.2.2 ระดับการศึกษากับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

เมื่อทดสอบสมมติฐาน โดย การหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ กับระดับการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับการศึกษاپริญญาตรีขึ้นไป พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้น้อยกว่า คือมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.92 และในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปจะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้มากกว่า คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของอิจเซน และฟิสเบน (Ajzen and Fisbein, 1980) ที่กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย ของยูวดี ไวทยโชติ (2535) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการดูแลทรัพยากรป่าไม้ คือ ระดับการศึกษา

สรุปแล้ว จากการศึกษา จะเห็นว่า สาธารณสุขอำเภอที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้แตกต่างกัน นั้นหมายถึง สาธารณสุขอำเภอที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้มากกว่า สาธารณสุขอำเภอที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือสาธารณสุขอำเภอ ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะสามารถบริหารจัดการภายใต้ภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

4.8.2.3 ประสิทธิภาพการบริหารกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างประสิทธิภาพการบริหาร กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ พบว่า ตัวแปรประสิทธิภาพของการบริหาร มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเชิงผกผัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.2306$) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ นั้นหมายถึง สาธารณสุขอำเภอที่มีประสิทธิภาพการบริหารมากจะมีบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์น้อย หรือ สาธารณสุขอำเภอที่มีประสิทธิภาพการบริหารน้อย จะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดีกว่า ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎี ของอิจเซน และฟิสเบน (Ajzen and Fisbein, 1980) ที่กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และตรงกันข้ามกับการศึกษาของ รัชนิกร ภู่อกร (2533) ที่พบว่าประสิทธิภาพในการทำงานสูง จะสามารถปฏิบัติงานในสถานเอนามัยได้ดีกว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ และ จากการศึกษา

ของ บัณฑิต แก้วส่อง (2531) ที่พบว่าประสบการณ์ในการพัฒนา มีผลต่อการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาของประชาชน และประพนธ์ บิยะรัตน์ (2532) ที่พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ในสถานอนามัย ในระดับตำบล

สรุปแล้ว จากการศึกษา จะเห็นว่า ประสบการณ์ในการบริหารของสาธารณสุขอำเภอ นั้น วิตจากอายุราชการ และเป็นสัดส่วนตามกันกับอายุตัวของสาธารณสุขอำเภอหรือสาธารณสุขอำเภอ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารเป็นเวลานาน จะเป็นผู้ที่อายุมาก และจะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้น้อย หรือมักจะใช้ประสบการณ์เดิมในการแก้ปัญหา จึงมักจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง หรือมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้ภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าสาธารณสุขอำเภอที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า (บัณฑิต แก้วส่อง และคณะ, 2539) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

4.8.3 ทิศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จากการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงมีค่าความสัมพันธ์ กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.5688$) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับทฤษฎีของ อัจเจน และ ฟิชเบิน (Ajzen and Fisbein, 1980) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528) ที่พบว่าบุคคลจะยอมรับสิ่งใหม่ได้ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใหม่นั้น และสอดคล้องกับการศึกษา ของ บัณฑิต แก้วส่อง (2531) ที่พบว่าทัศนคติของประชาชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน

สรุปแล้ว จากการศึกษา จะเห็นว่า ในการทำงานปัจจุบันแล้วมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดียอมทำให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาในการทำงาน เกิดบรรยากาศในการทำงานดีขึ้น รวมถึง สิ่งแวดล้อมในการทำงานดีขึ้น ส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงานก็เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสิ่งที่ตามมาคือเกิดการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน จากผู้บังคับบัญชา และได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะก่อให้เกิดกำลังใจ และทัศนคติที่ดีในการทำงาน ดังนั้น ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ ส่งผลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ นั้นหมายถึง สาธารณสุขอำเภอที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงจะเกิดบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดีกว่าหรือสามารถบริหารจัดการภายใต้ภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.8.4 แรงกดดันจากผู้บริหาร และแรงกดดันจากประชาชนกับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จากสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหาร และแรงกดดันจากประชาชน กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่าตัวแปรแรงกดดันจากประชาชน และตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.4106$ และ $r=.2600$) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์เท่ากับ 0.4106 และ 0.2600 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาพล จินดาวิณะ (2539) ที่พบว่าแรงกดดันที่เกิดจากความต้องการของประชาชนส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริหารหรือทิศทางของผู้บริหารสมัยใหม่ จะต้องมองความต้องการของประชาชน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนา ชนะการ (2535) ที่พบว่า กลุ่มอาชีพพ่อค้าด้วยก็กระตือรือร้นจะดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพถ้าได้รับการสนับสนุน จากผู้บริหารระดับสูง

สรุปแล้วจากการศึกษา พบว่า แรงกดดันจากผู้บริหารและแรงกดดันจากประชาชน มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ที่เป็นเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถให้ทุนให้โทษต่อสาธารณสุขอำเภอได้ ซึ่งถ้าหากสาธารณสุขอำเภอมิบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ก็จะสามารถพัฒนางานไปในทิศทางที่ดีขึ้น หรือสามารถบริหารจัดการภายใต้การเปลี่ยนแปลงได้

4.8.5 สมการในการทำนายบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์

จากการนำตัวแปรต้นคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางการบริหาร ตัวแปรต้นสถิติต่อการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรแรงกดดันจากผู้บริหารและตัวแปรแรงกดดันจากประชาชน ทั้งหมด 6 ตัว มาวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีตัวแปร เพียง 2 ตัวคือตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (X_4) และตัวแปรระดับการศึกษา (X_2) โดยมีค่า $R = .6079$ ค่า $R^2 = .3696$ ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัว ร่วมกันในการพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ได้ร้อยละ 36.96 ได้สมการถดถอยที่ดีที่สุดที่ใช้ในการ พยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ

$$Y_i = 2.166 + .248 (X_4) + .128 (X_2)$$

ส่วนตัวแปรที่เหลือ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร แรงกดดันจากผู้บริหาร และแรงกดดันจากประชาชน ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเมื่อจำแนกวิเคราะห์แต่ละด้านเป็นดังนี้

4.8.5.1 การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง

พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีตัวแปร 2 ตัวแปรเรียงลำดับความสัมพันธ์คือตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่า $R = 0.30315$ และค่า $R^2 = 0.09190$ แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของบทบาท ในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ ร้อยละ 9.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และสมการในการทำนายของบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง คือ $Y_a = 2.050 + .238 (X_2) + .124 (X_4)$

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนั้น ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร แรงกดดันจากผู้บริหารและแรงกดดันจากประชาชน พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปแล้วจากการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระ 2 ตัวที่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การอยู่กับการเปลี่ยนแปลง เรียงตามลำดับคือ ตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าคนที่ระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าคนที่ระดับการศึกษาต่ำกว่า หรือสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลง และอยู่กับการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่า ซึ่งจะส่งผลต่อบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์มีมากขึ้นด้วย

4.8.5.2 การคิดริเริ่มสิ่งใหม่

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ มีตัวแปรเพียงตัวเดียว ที่มีความสัมพันธ์ คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง พยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน

เรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มีค่า $R = 0.6079$ และค่า $R^2 = 0.3696$ แสดงว่า ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ได้ร้อยละ 33.89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และสมการในการทำนาย บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ คือ $Y_b = 2.213 + .318 (X_4)$

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร แรงกดดันจากผู้บริหาร และแรงกดดันจากประชาชน พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ

สรุปแล้วจากการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียวที่มีผลต่อการพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในเรื่อง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ คือตัวแปร ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือสามารถอธิบายได้ว่า บทบาทในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ของสาธารณสุขอำเภอ จะเกิดขึ้นได้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใหม่นั้นๆ จึงจะทำให้เกิดการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ได้

4.8.5.3 การจัดการการเปลี่ยนแปลง

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) กับบทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง มีตัวแปร 2 ตัวแปรเรียงลำดับความสัมพันธ์ คือ ตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และตัวแปรแรงกดดันจากประชาชนของสาธารณสุขอำเภอ จะเห็นว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เมื่อใช้ ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวร่วมกันพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง มีค่า $R = 0.61063$ และค่า $R^2 = 0.37287$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ร้อยละ 37.29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และสมการในการทำนาย บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง คือ $Y_c = 2.115 + .241 (X_4) + .114 (X_6)$

ตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร และ แรงกดดันจากผู้บริหาร พบว่า ไม่มีผลต่อการพยากรณ์บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ ของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง

สรุปแล้วจากการศึกษา พบว่ามีตัวแปรอิสระ 2 ตัวที่มีผลต่อการพยากรณ์ บทบาทในการริเริ่มสร้างสรรค์ของสาธารณสุขอำเภอในเรื่อง การจัดการการเปลี่ยนแปลง เรียงตามลำดับ คือตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และแรงกดดันจากประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 หรือสามารถอธิบายได้ว่า การจัดการการเปลี่ยนแปลง ของสาธารณสุขอำเภอจะเกิดขึ้นได้ จะต้องประกอบไปด้วย ทัศนคติที่ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และแรงกดดันจากประชาชน ที่มี ต่อสาธารณสุขอำเภอจึงจะทำให้สาธารณสุขอำเภอสามารถจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้